

POSITION PAPER

Aan: Vaste Kamercommissie voor VWS
Datum: 4 november 2024
Kenmerk: 24-056
Onderwerp: T.b.v. WGO Jeugd op 11 november 2024
Contact: Judith van Haare E: judith.vanhaare@wijzijnmind.nl

Hervormingsagenda Jeugd: tastbaar resultaat nu nodig

Rol MIND bij Hervormingsagenda Jeugd

Evaringskennis van kinderen, jongeren, ouders en opvoeders draagt bij aan beleidsverbetering binnen de Hervormingsagenda Jeugd. De inbreng van het perspectief van ervaringsdeskundigen zorgt voor een opening om het 'boemerangbeleid' te doorbreken¹. Kinderen, jongeren en gezinnen weten veel beter welke maatregelen nodig zijn – en welke juist overbodig. Binnen de Hervormingsagenda zou bij het ontwikkelen en uitvoeren van nieuw beleid de behoefte van de mensen om wie het gaat leidend moeten zijn. Zoals deze meerwaarde van de inzet van ervaringsdeskundigheid in de beleidscyclus ook (h)erkend en beschreven wordt in het wenkend perspectief voor jeugdigen en gezinnen (paragraaf 1.2 Hervormingsagenda). Ook de uitvoering van de leefwereldtoets draagt hieraan bij. MIND juicht dit toe en beschikt over een landelijk dekkend netwerk van collectieve ervaringskennis die nu wordt benut om de geestelijke gezondheidszorg voor kinderen, jongeren en hun naasten te verbeteren. Tegelijkertijd blijven we er scherp op dat de behoeften van jeugdigen en gezinnen niet ten koste gaat van de financiële doelstellingen voor Rijk en gemeenten. MIND deelt graag onze standpunten op een aantal thema's van de Hervormingsagenda jeugd vanuit het perspectief van jeugdigen en ouders/opvoeders.

Reikwijdte

De breedte van de jeugdhulp moet gebaseerd zijn op de vraag en behoefte van de jeugdigen en de ouders, er kan op voorhand geen afbakening zijn. De levensloop en behoeften van jongeren dienen het uitgangspunt te zijn voor de inrichting van een samenhangend en passend aanbod. De versnippering van de hulp en de forse toename van het aantal loketten waar gezinnen mee geconfronteerd (kunnen) worden, is ongunstig voor degenen die deze hulp nodig hebben. Het gaat dan om jeugdigen met mentale gezondheidsproblemen, jeugdigen met een (langdurige) hulp- en of ondersteuningsvraag, jeugdigen die te maken hebben gehad met mishandeling, misbruik of trauma, kwetsbare gezinnen vanwege (psychische) problematiek bij ouders (KOPP/KOV) of sociaal-economisch kwetsbare gezinnen.

---

¹ [Stellaard, S. \(2023\). Boemerangbeleid.](#)

Winst is niet te behalen in de *begrenzing* van de jeugdhulpplicht, maar juist in de *samenhangende, domein overstijgende en gezinsgerichte* inzet op gebieden als bestaanszekerheid, huisvesting, schuldhulp, scheidingsproblematiek en volwassenenzorg.

Ook versterking van de preventieve zorg (die de pedagogische basis versterkt) in samenhang met ervaringsdeskundige ondersteuning in de directe leefomgeving is nodig. Niet alle hulpvragen van jongeren of ouders hoeven met jeugdhulp beantwoord te worden, echter er moet wel een alternatief antwoord vanuit de samenleving beschikbaar zijn. De algemene en vrij toegankelijke voorzieningen, die ook bijdragen aan een sterke pedagogische basis en een preventieve functie hebben, zijn de afgelopen jaren niet opgebouwd maar afgebroken door bezuinigingen op o.a. welzijnswerk en jongerenwerk. Deze pedagogische basis én algemene voorzieningen dienen we met elkaar, vanuit verschillende invalshoeken, vorm te geven en weer op te bouwen².

Big 5

Wat MIND betreft is de levensloop van jongeren bepalend voor het aanbod. Daarbij willen wij speciale aandacht vragen voor de continuïteit van ondersteuning en zorg voor jongeren, dus bij de overgang van Jeugdwet naar Zvw, Wmo of Wlz. Nu stopt de jeugdzorg vaak rond hun 18^e jaar, de leeftijd waarop jongeren voor het systeem meerderjarig worden maar niet vanzelfsprekend volwassen zijn. Daarmee belanden veel jongeren tussen wal en schip, raken soms letterlijk zoek of worden zelfs dakloos. MIND pleit ervoor om de leeftijdsgrens van 18 jaar uit de Jeugdwet te halen, zodat jongeren gebruik kunnen blijven maken van de zorg als ze die nog hard nodig hebben.

Ons advies is: laat de jongere pas los als de vijf essentiële basisvoorwaarden, de Big 5³, op orde zijn. De Big 5 omvat de volgende aspecten van bestaanszekerheid: 1) huisvesting, 2) school en/of werk, 3) een volwassene waarop je kan terugvallen, 4) goede voorbereiding op financiële zelfstandigheid en/of bewindvoerder en 5) een sociaal netwerk.

Regionale inkoop gespecialiseerde jeugd-ggz

Alle kinderen en jongeren moeten ongeacht hun woonplaats toegang hebben tot de juiste zorg op het juiste moment. Om ervoor te zorgen dat kinderen, jongeren en hun gezin tijdige en passende hulp krijgen, moet de zorg worden georganiseerd rond de specifieke behoeften van de jeugdigen én hun verantwoordelijke opvoeders, in plaats van uit te gaan van het beschikbare aanbod. MIND pleit voor regionale inkoop van gespecialiseerde jeugd-ggz, vanwege de noodzaak van multidisciplinaire samenwerking en verbinding met crisiszorg. Een regionale aanpak waarborgt continuïteit en verbetering van de zorgkwaliteit, met aandacht voor de leefwereld van kinderen en jongeren. Duidelijke landelijke afspraken zijn nodig om ongelijkheden tussen gemeenten te voorkomen.

Van praten naar doen

Het is uniek hoe ervaringsdeskundigheid van jeugdigen en opvoeders wordt ingezet in de Hervormingsagenda Jeugd. Hun vertegenwoordiging is geborgd in de verschillende werkgroepen, de

---

² [Kinderrechtenverdrag: Artikel 5 en Artikel 24](#)

³ [De Big 5 voor een stevige basis – Stichting ExpEx](#)

stuurgroep en het bestuurlijk overleg. Deze vorm van participatie is goed én hard nodig, nu en in de toekomst. Gezien de bezuiniging op participatie door het nieuwe kabinet is dit onzeker. MIND maakt zich zorgen, omdat het de stem van jongeren en opvoeders dreigt te onderdrukken^{4,5}.

Na een voortvarende start zien we nu vertraging ontstaan op verschillende thema's. Kinderen, jongeren en opvoeders hebben de afgelopen periode nog weinig gemerkt van de Hervormingsagenda. De terechte vraag die wordt gesteld is: wanneer gaan kinderen, jongeren, ouders en opvoeders daadwerkelijk merkbare veranderingen ervaren? Bovendien voorziet MIND dat het vangnet voor jeugdigen en opvoeders ernstig onder druk komt te staan door bezuinigingen op vroegsignalering en preventie. Investeren in publieke gezondheid, preventie en mentale gezondheid van jeugdigen en hun gezinnen is en blijft cruciaal voor een Nederland waarin kinderen gezond kunnen opgroeien, gelijke kansen krijgen en liefdevolle zorg ontvangen.

---

⁴ [Kinderrechtenverdrag: Artikel 12](#)

⁵ [VN-verdrag Handicap](#)